

slala raznih izdelkov iz litiga železa, peči, Kristusovo podobo na lesenim križu, i. t. d.; in slavne Cojzove fužine iz Bohinja razne šeleznine, ktera je clo po ptujih deželah visoko čislana.

Kakó je vender, de iz Teržiča, kteriga obertnost je bila ni davnej v Novicah po vrednosti in zaslugi povikšana, se clo nič na razstavi ne najde? Spodobilo bi se bilo, de bi Teržičani bili posebno veliko svojih izdelkov na Dunaj poslali! Iz Koroškiga se vidi sila veliko izdelkov iz železa, svinca, dalje žlahtne sukna slavne Morove fabrike, zerkala in nespredena svila. Iz Gorice so poslali dosti lepe svile predene in nepredene, usnja, mila in sladkorja; iz glasovitne fabrike v Ajdovšnji pavolne preje; iz Tersta razniga mila, sveč in remenarskih izdelkov. Iz slovenskiga Štajerja se vidijo lepi izdelki iz stekla; ena britka martra iz bronza; vinski cvet, rum in brinovec; žlahtne vina iz novih tert od presvitliga Nadvojvoda Ivana, i. t. d.

Obertniska razstava bo do 15. Maliserpana terpela. Tistim, ki so posebno lične in za tergovino važne dela poslali, se bodo zlate, sreberne in bronaste svetinje podelile, ali pa častna pohvala; k temu namenu je posebna c. k. komisija zložena, ki ima vse izdelke pretehtati in po zaslugi in pravici razsod višjemu mestu izročiti. Nadjamo se, de bodo mnoge zapreke obertne pridnosti, kakor slabe ceste; pomanjkanje tergovine, prepir in svaja med stanovniki v enih krajih, posebno pa neznanstvo, ki med prostim ljudstvom globoko tiči, in ki je korenina zlega, sečasama zginile in se poravnati dale; upamo, de bo posebno tudi ta občinska razstava dobri sad prinesla, takó de se bodo čez 5 let v drugi razstavi očitni napredki pokazali. To je in mora biti resnična želja vsakiga, ki svojo domovino ljubi in jo v sercu nosi!

E. R.

Kerčmarji! bodite priljudni in postrežni.

(Opomba na kerčmarje (birte) po deželi).

Naša ljuba domovina, akoravno majhna, je vunder z tolikanj krasnimi in imenitnimi natórnimi rečmi obdarovana, de se zamore práv lahko z vsako drugo deželo meriti. Resnico teh besedi so že dostikrat mnogi imenitni ptujci, ki so našo deželo obiskali, spoznali in tudi očitno poterdili. Le škoda, de več ptujcov v naše lepe kraje ne zahaja, kar bi ne samo znanost in čast domovine še bolj povzdignilo, ampak tudi — kerčmarjem obilno dobičkov doneslo.

Z težkim sercam pa moramo reči, de slišimo popotnike práv pogostama z besedo in v pisanju tožiti, de so kerčme še clo po velikih cestah večidel slabe, premalo snažne in de niso kerčmarji prijazni, priljudni in postrežni, kakor bi imeli biti. Ta hudi razsodik ne zadene sploh vsih kerčmarjev po deželi, najdemo sèmtertje tudi marsiktere vse hvale vredne kerčme, ampak le tiste nemarneže, kteri so srovi in zarobljeni, in bolj za pastirje, ko za postrežbo ljudi vstvarjeni. Vémo, de se od vsaciga kerčmarja na deželi nemore tirjati, de bi nar žlahtnej vino točil, ali slastne jedila napravljaj; ali pa de bi mogla kerčmarica olišpana in urna biti, ko fertavka, kakoršne se večidel v velikih mestih najdejo; to pa se more tirjati, de je stanica snažna in hišno orodje očišeno in vredeno, de sta kerčmar in kerčmarica z družino vred priljudna, zgovorna in postrežna. Železna cesta nam bo veliko ptujcov pri-

peljala, ki se bodo, naše lepe kraje ogledovaje, po deželi razkropili, torej je zadnji čas, de se tisti kerčmarji po deželi priljudnosti vadijo, kteri še ne vedó kaj de je prijaznost, gibčnost in postrežnost! Resnična prigodba, ki se je pred nekaj časam ne delječ od nas pripetila, bo moje besede še bolj poterdila, in pokazala, kakó gerda je nepriljudnost nekterih kerčmarjev.

Neki popotnik se pripelje z svojo ženo in svojimi otroci o poldan v neko gostilnico (kerčmo) na velki cesti, kjer je tudi pošta. Dve ženski ste, ko de bi bile nòre, po mostovžu sèmtertje ferkale, brez de bi jima mar bilo poprašati, kaj de popotniki želé. Ko imenovan popotnik vidi pri čem de je, popraša bližno ferkuljo, če bo dobil kaj kosila za-se in za svojo družino? „Njih pa že nimamo kajta pedinati“ — mu ena memo njega skakljaje ošabno pol po nemško pol po slovensko odgovori — „lih kar bo ajlbògen tukej.“ Kaj je bilo našimu dragimu popotniku družiga storiti, kakor se od teh zarobljenih ljudi naprej podati in v drugi kerčmi kosila iskati. Tode tudi tukaj se mu ni boljši godila, ker tudi tukej ni bilo nič za kosilo pripravljeno in ker se kerčmarici za drage denarje ni poljubilo, popotnikam kaki dve piški zaklati, od kterih jih je bilo polno dvoriše. Pri ti priči dojde neki drugi popotnik, kteri, ker vidi, de se tukej tudi za gotov denár nič ne dobí, jo urno naprej pobriše. — Lačni otroci pa prosijo neprenehama kosila, kosila! Kaj je tedaj našimu popotniku storiti? On vidi v bližni hiši, gostilnici nasproti, po mestno oblečeniga možá z prijaznim obrazam sedéti. „Sila kola lomi“, si misli, ter se pod okno prijazniga možá podá, kterimu svojo zadergo toži in ga poprosi, ali bi ne bilo mogoče pri njem kaj kosila saj za svoje otroke dobiti? Prijazni mož usliši prošnjo našiga popotnika in ukaže urno pod košatim drevesam na vertu kosilo napraviti, ktero je od urne kuharce kmalo napravljeno bilo in našim popotnikom práv dobro dišalo. Po dokončanim kosilu stopi praznično oblečen gostivnik k svojim gostam pod zeleno drevó na vert — in kdo — kaj mislite ljubi bravci! de je bil? Gospod fajmošter tega kraja so bili, ki so se popotnikov usmilili in jim dobriga kosila dali! Z hvaležnim sercam so popotniki po kosilu od častiljiviga gospoda fajmoštra slovó vzeli in se zadovoljni od ondod podali.

Prav serčno želimo, de bi se nikjer tacih prigodb ne slišalo več in de bi taki deželski kerčmarji vender enkrat razumeli, de je postrežljivost in perljudnost pri vsaki gostarii perva reč, in de si vsak kerčmar sam sebi škodje, če popotnikov prijazno ne sprejema in jim priljudno ne streže. Tudi tega jih moramo opomniti, de nej nikar ne mislijo, de le berači pèš hodijo; bogati gospodje in naravoslovci so dostikrat pešci, de zamorejo deželo bolj natanjko ogledovati. Kerčmar mora tedaj z vsakim človekam prijazin biti; če pa ni, se bodo gotovo ljudje tudi njegove hiše ogibali in po tem takim bo, akoravno ima polno klet vina, kmalo na suho prišel.

Kosta.

Hvaležnost visoko postavljeniga sina do svojih kmetiških staršev.

Kakó dalječ jo zamore tudi slovenskiga kmeta sin, bistriga uma in dobriga serca, pripeljati, vidimo nad gospodam Antonam Lavrinam, vitezam reda železniga venca, c. k. vladarskim posve-

tovavcam in nadkonzulam v Egiptu, in njegovima bratama. Rojen od pobožnih sploh visoko čislanih kmetiških staršev v Ipávi, lastnikov nekiga zemljišča, je vse šole z bratama dobro in srečno dognal. Mlajši, ki so mu rekli Janez, je bil dohtar zdravilstva in je pred pet letmi vodja na živinozdravilišči v Milani, na neki serčni krivnosti umerl; starejši, Jožef po imenu, je c. k. dvorni posvetovavec in predstojnik c. k. kervave sodbe v Milani, in srednji pa Anton je c. k. generalkonzul v Egiptu, tó je, v imeni presvitliga Cesarja Ferdinanda I. bramba, zagovarjavec, sodnik in oče Avstrijanov, ki v Egipt pridejo, ali tamkej prebivajo. Njega veljavne zasluge na poprejšnih in na pričujoči stopnji so mu čast c. k. vladarskiga posvetovavca in zadnjič čast viteza c. k. reda železniga venca naklonile.

C. k. nadkonzul v Egiptu je obiskal Jeruzalem, ki ni zlo dalje od Egipta — in tam okoli vse druge sv. mesta. Za vse dobro, kar je katolškim samostanam in drugim kristjanam v Jeruzalemi naklonil in storil, ga je varh Božjiga groba, z nar večí častjo, ki zamore, počastil, in sv. Oče v Rimi, Gregor XVI., so mu dali ime in čast: Častitljivnik sv. zemlje (dignitarius terræ sanctæ).

On je prišel tudi po Egiptu gori blizo Nubije, kjer je v nekim kamnolomu blizo mesta Siene neko čez 3000 lét staro skrinjo (trugo) za merliče (Sarkofág) z pokrovom vred, pa ne še popolnoma izdelanim, našel. To zagledavši ga misel obide dati pokrov dodelati, in cel sarkofág iz nar terdnejšiga rudečiga granita, ali sienita, ki se ga v Evrópi cló malo vidi, za svoje drage stroške v svojo rojstno deželo in kraj poslati, de bi va-nj, kadar bi ga sreča na njegov dom pripeljala, iz velike hvaležnosti kosti svojih ranjkih staršev dal spraviti in shraniti.

Sarkofág je že več lét na Ipávskim pokopališu na prihod hvaležniga sina čakal. 17. dan mesca Rožnicveta proti večeru so se gospod vitez Anton Lavrin iz Dunaja pripeljali; 19. dan pa zvečer so bile kosti njih očeta Jerneja Lavrina in matere Jožefe, rojene Uršičove, poiskane in v lepo trugo spravljene, in 20. dan ob 8 uri zjutrej so bile od častitiga ipavskiga fajmoštra in tehanta gosp. Jurja Grabrijana med streženjem njegovih kaplanov z veliko cerkveno častjo vzdignjene, in v krasni procesii gospod viteza, drugih veljavnih gospodov, obilne žlahte in velike trume družih ljudi, ki so bili k temu obhajilu skupej pervreli, kakor je sicer šega druge merliče častitljivo pokopovati, v cerkvice v sredi pokopališa sprejete, in po dokončanem petju, daritvi sv. maše, in družih navadnih molitev, v kamnito skrinjo ali sarkofág k počitku položene in zakrite. *)

To je bilo pač ganljivo in omečljivo obhajenje! Preteklo je kaj lét, de ni bilo na ipavskoteržkim pokopališu tolikanj solz pretočenih. Ako so ravno gospod vitez takó visoko povikšani, vender niso nikoli svojih kmetiških staršev pozabili, in se njih ne sramujejo, ampak jih z visoko hvaležnostjo

*) H popolnemu popisu moramo še pristaviti, de so čast. gospod fajmošter Vertove proti koncu tega miliga obhajanja v lepim nagovoru vsim pričujočim imenitnost tega djanja globoko v serce vtisnili in jih pobožniga, pravičniga in dobrotljiviga življenja ranjkih staršev gospoda viteza Lavrina opomnili, ki je lep izgled prave ljubezni in hvaležnosti vsim otrókam danes dal! Vredništvo.

vedno časté. Sarkofág, kamor so ostanjke svojih ljubih staršev spravili, ne bo le samo tem k častitimu počitku, ampak bo tudi pobožno in ljubezni polno hvaležnost sina prihodnjim naródam na tavžente lét označeval. — Blagor slednjimu, kdor hvaležno svoje starše ljubi in jih spoštuje! tacimu je Gospod že v pričujočim življenju svoj poseben blagoslov obljubil.

Po vsih dokončanih molitvah so gospod vitez Anton Lavrin še večno mašo z biljami po svojih starših ukazali opravljati, so jo z potrebno zalogo previdili, ubozih se usmilili, in potem so se precej čez Gorico in Terst na pot podali. — Naj práv srečno popótvajo! M. V.

Domača povest.

22. dan pretečeniga mesca popoldan so presvitli Nadvojvoda Janez z Svojo Gospó in Svojim Vojvodicam iz Tersta v Ljubljano prišli. Predstojnikom vsih cesarskih služilcev je bilo pripušeno jih obiskati. Namesto vodja kmetijske družbe, ki ravno zdej niso v Ljubljani, so mestni poglavar in namestnik imenovaniga vodja, gosp. J. Hradecki, tudi od opravkov kmetijske in obertniske družbe z presvitlim Vojvodam se pogovorili, ki niso pozabili, tudi za naše Novice poprašati! Glejte, dragi Slovenci! kakó ljube so jim naše Novice. — Drugo jutro so se presvitli Nadvojvoda zopet na pot v Gradec podáli.

Urno, kaj je noviga?

(Goveja kuga na Českim) je jenjala.

(Cestno blato v Parizu) je za 500.000 frankov v najém dano; najémnik dela gnoj iz njega, ki mu veliko dobička prinése.

(Na Španskim) letas po večih krajih kobilce hudo razsajajo; cele trume se vlačijo semtertje in pojedajo, kar dobijo rastlin. V severni Afriki je ta žival domá, ktero prebivavei teh deželá posebno radi jedó. Po noči ali zgodaj zjutro, ko so kobilce še od ponočniga hlada oterpnjene, jih nabirajo in potem v osoléni vodi kuhati dajo. Kakor raki, tudi te kobilce kuhane rudeče postanejo, in kar dobro jed dajo.

Opomba

sa tife, ki so jeli na novizh Novize prejemati.

Novi pravopis se med Slovenzi zhesdalje bolj rashirja in Novize se v temle smirej bolj blishajo sasheljeni edinosti v pifanju. Bog daj, de bi vfi nafhi pifatelj in bravzi se sploh tega pifanja poprijeli, in de bi ne bilo vezh treba dvojniga pifanja rabiti, ktero od ene firani bravze moti, od druge pa obrasu Noviz lizhuoft jemlje. De bodo samógli novi pristopniki nov — sdej she star — pravopis lahko brati, jim povémo, de se

s v novim pravopisu bère, kakor f v starim; š pa kakor fh
z " " " " " s " " ; ž " " sh
c " " " " " z " " ; č " " zh
Vše drugo je po starim. Tudi udárki (Accente) so v novim takó kakor v starim: pomeni de se famoglaunik (Selbstlaut) satégama, de se naglo in fhiroko, pa be se she fhirji in satégama mora isrezhi. Vredništvo.

Shitni kup.	V Ljubljani		V Krajnju	
	28. Roshnizveta.		23. Roshnizveta.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pfhenize domazhe ..	—	—	1	27
1 » » banafhke ..	1	21	1	26
1 » Turfhize	1	4	1	9
1 » Šorfhize	—	—	1	8
1 » Rèshi	1	3	1	10
1 » Jezhmena	—	—	—	58
1 » Profa	—	—	1	10
1 » Ajde	—	52	—	57
1 » Ovfa	—	—	—	40